

Proljeće, 3 (1941-1942) 3

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **1941**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:116:921351>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-08**

Repository / Repozitorij:

[Academy of Music University of Zagreb Digital Repository - DRMA](#)

Poštarina plaćena u gotovu

PROLJEĆE

GLAZBA ZA MLADEŽ

UREDNIK: SLAVKO MODRIJAN

ZAŠTIĆENO

SLUŽBENO

GLASILO

USTAŠKE

MLADEŽI

GODINA III.

SVEZAK III.

Z A G R E B 1 9 4 1 - 4 2.

S A D R Ž A J :

Ivo Bjelovučić:	1. Nunaj, nunaj
Ivo Brkanović:	2. O dobri naši pastiri
„	3. Porodi nam Divica
„	4. Nije ljeto da se vani šeta
Milo Cipra	5. Poručila Božićeva majka
S. Tarzicija Fosić:	6. Prva je vura te noći
Zlatko Grgošević:	7. Vse tičice lepo poje
Josip Hatze:	8. O pastiri
„	9. Veselje ti navješćujem
Mirko Kolarić:	10. Pastir zove si druga
„	11. Vesel glas dignimo
Ante Kopitović:	12. Cijelo nebo sjajem sije
S. Lujza Kozinović:	13. U to vrime godišta
„	14. U to vrime godišta
Slavko Modrijan:	15. O Marija, Marija
„	16. Idem spat, Boga zvat
Krsto Odak	17. Dobra večer ovom stanu
„	18. U se vrime godišta
Branko Sakač:	19. Dober vam večer, gospodar!
Stanko Šimunić:	20. Dođe Božić, oj koledo
Miroslav Šlik:	21. Uspavanka malom Isusu
„	22. Rodio se Bog
„	23. O pastiri vjerni čuvari
„	24. Ete o ljudi sim
„	25. Ne štentajte pastiri
Rudolf Tačlik:	26. Na nebu je zvijezda izašla
„	27. Spavaj sinko majka pjeva
„	28. Narodi nam se
Dr. Vinko Žganec:	29. Poslušajte svi sada
„	30. Radujmo se i pivajmo
„	31. Hoj, hoj, gde si Jožef moj?

PROLJEĆE izlazi jednomputa mjesečno osim školskih praznika. Cijena pojedinog sveska 5 Kuna, a godišnja pretplata 50 Kuna. Knjižarska cijena 10 Kuna. Uredništvo *PROLJEĆA*, Zagreb, Solovljeva ulica broj 18, brzoglas 80-02. Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: *SLAVKO MODRIJAN*, Zagreb, Rakovčeva 21, brzoglas 45-05. Tisak Hrvatske državne tiskare, Zagreb, Frankopanska ulica broj 26. — Za tiskaru odgovara Stanislav Pintarić, Zagreb.

KNJIŽNICA
MUZIČKE AKADEMJE U ZAGREBU

Broj:798.....

PROLJEĆE

GLAZBA ZA MLADEŽ

UREDNIK: SLAVKO MODRIJAN

SLUŽBENO

GLASILO

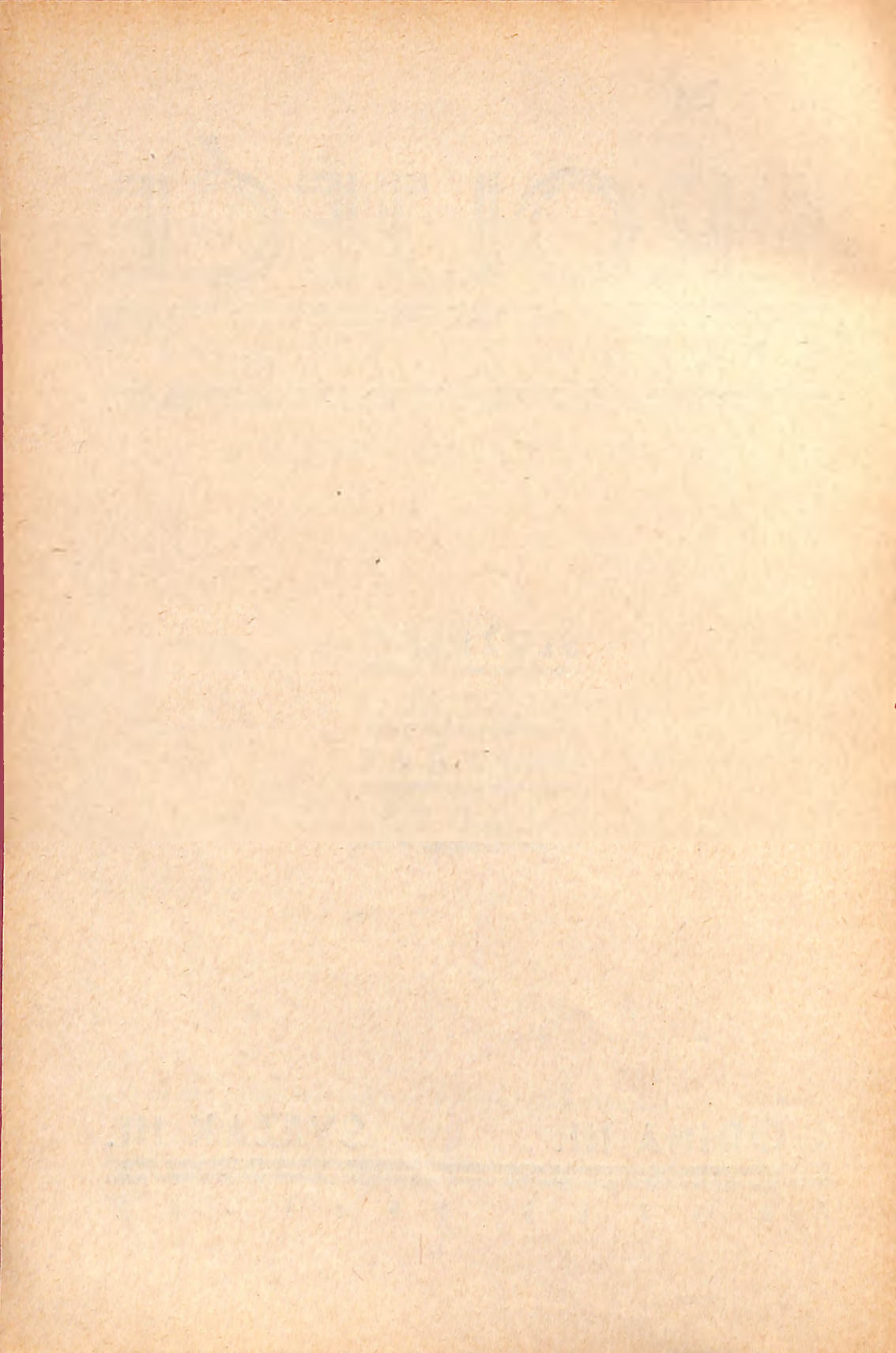
USTAŠKE

MLADEŽI

GODINA III.

SVEZAK III.

Z A G R E B 1 9 4 1 - 4 2

PROLJEĆE

GLAZBA ZA MLADEŽ

SLUŽBENO GLASILO USTAŠKE MLADEŽI

Godina III.

Urednik: Slavko Modrijan

Svezak III.

U ove dane

Božićni dani su dani sreće i zadovoljstva stara i mlada, bogata i siromašna Hrvata. Narod je to i dokazao svojim brojnim božićnim pjesmama i običajima. Božićne običaje obavlja sa posebnim zanosom i pobožnošću, pun vjere, da Božić ne bi bio Božić, ako se u kući ne bi obavljali običaji, koji žive u našem narodu stoljećima i predaju se iz koljena u koljeno.

Ako promotrimo sadržaje pjesama i običaja vidjet ćemo, da narod slavi te dane cijelim svojim životom. Uz čovjeka usko je povezano sve što je živo i mrtvo u njegovoj obitelji. Polja, blago, ptice, razne plodine sastavni su dio božićne pjesme i običaja našega sela.

Da naša mladež upozna život Hrvata seljaka, donosimo u ovom broju nekoliko božićnih običaja i pjesama iz raznih krajeva.

Mladeži diljem Hrvatske, čitaj i upamti sve ovo što donosimo u vašem jedinom glazbenom listu, obogati svoju dušu počelima osebnog kulturnog života tvoga naroda, čime ćeš moći u svakoj prilici manifestirati svoju narodnosnu i kulturnu hrvatsku individualnost.

Ugledaj se mladeži u primjer svojih preda, pa ne ćeš živjeti da živiš, već ćeš živjeti za svoj narod i svoju jedinu domovinu Hrvatsku.

Božićni narodni običaji u Bosni

Fra Branko Krilić:

LIVNO

Kuća na Božić mora biti uredna, zato se prije dobro očisti, okreći, pod užuti, da iz svakog ugla otsijeva čistoća.

U srijedu prije Badnjaka (tjedni sajam u Livnu) ili na sam Badnjak starješina kuće kupi sve, što treba, osim toga bakalara, smokava, jabuka i trojstvo (tri božićne svijeće). Prije podne starješina peče »Zaoblicu« (ovcu jalovicu ili odojka na ražnju). Na Badnjak se preko dana strogo posti, a na večer skoro svaka kuća mora imati graha s uljem na salatu, bakalara i gibanice (slatke pite s orasima, koja se obično začini medom). Na večer oko Zdrave Marije skupe se svi ukućani pa i oni, što su redovito kod blaga; starješina predmoli Andeo Gospodnji, donese slamu, te govori Vjervanje sa svim ukućanima, nakon čega posipa slamu po cijeloj kući »sudetijoj« (gdje se običaje sjediti) i oko ognjišta tako, da sav prostor bude pokriven desetak centimetara debelim slojem slame, koja je nekoč ostajala do Nove godine, a sada se uklanja već na Mladence. Nakon toga stopanica ili jedna između nevjesta uzme blagoslovljenu vodu i poškropi svu kuću i oko kuće, t. j. sve prostorije u kući, štale (za ovce, konje, goveda i t. d.) izvana te iznutra, neprestano govoreći Vjervanje i Očenaš na čast svecima. Kad se vrati u kuću, dočeka ju sva obitelj oko ognjišta na slami: stariji sjede na stolicama, a djeca na slami. Sada starješina ustaje te ide po badnjake, koji su već pripravljeni i prislonjeni uz kuću. Badnjaci su tri okrugla bukova debla, duga do metar i po s promjerom od 10—20 cm, a pri vrhu svakoga urezan je po jedan križić. Nekoč su badnjaci bili deblji (do pola metra). Starješina unosi u kuću po jedan badnjak, a samo kad s prvim stupi u kuću govori: »Dobro nam došo Badnjak i porođenje Isusovo!« Svi mu odgovore: »I s tobom zajedno!« Zatim stavlja deblo na vatru, ali tako, da križić okrene od sebe prema gore. Badnjaci se naslone na prikklad (povišena željezna poluga, na koju se naslanjaju drva, da vatra bolje gori) tako, da se najveći stavi na desno, srednji na lijevu stranu, a najmanji u sredinu. Sada započinje zajednička molitva ili »bogomolja«, koja traje najmanje pola sata, a negdje potraje i preko sat vremena. To je običajna večernja molitva, koja se sastoji od Andeoskog pozdrava, litanija — svih svetih, raznih preporuka svecima i sveticama Božjim. Četiri dila, koja su Bogu mila i pjesme ponizno se... ili Zdravo tijelo. Na Badnjicu i uz Božić obično se pjeva: »U se vrime godišta« i još koja božićna pjesma.

Po svršetku molitve iznese se »sofra« ili »sinija« (okrugli do 30 cm visoki stol), na koji se stavi božićni kruh (pogača ili somun, koji je stopanica išarala otiscima članaka od šake ili findžana ili manje rakijske čašice, a zvali su ga čest ili česnica). I ostali božićni kruh je slično išaran, i ako ne onako lijepo kao česnica. Na česnicu se stavi čanak sa žitom, obično pšenicom (zrnjem) u koju se usadi trojstvo (tri voštane svijeće, koje su nekada bile u donjem kraju spojene, a predstavljaju presveto Trojstvo). Od pšenice se odreže komadić, iz čanka se uzme malo žita, ponese se bukara s vinom, pa se na Badnjak blago nudi, da od svega malo okusi.

Česnica se ne jede do »mladog lita«, kad je stopanica iznese u potkriži za prvo jelo. Pred Božić se napeče toliko kruha, da je kuća podmirena za vrijeme božićnih blagdana. Obitelj posjeda oko sofre po starosti, i to od najstarijeg na desno uokrug; ako ima mnogo osoba, onda ženske imadu svoju, a djeca svoju sofru. Starješina upaljuje trojstvo govoreći pri tome Vjerovanje, te moli Očenaš i završi riječima: »Blagoslovi, dragi Bože, ove darove, koje ćemo blagovati!« Zatim uzima drvenu plosku, nalijeva u findžan rakiju i govori: »Zdravi ste! Dobro nam došlo porođenje Isusovo!« te nazdravlja prvom do sebe nazivajući ga po imenu (zdrav si Pero) i tako čaša obreda svu sofru dva do tri puta. Na Badnjak se nazdravlja ne samo »ženskićim« nego i djeci. Dok se rakija pije, mezi se orasima i smokvama, a jabuke se jedu, dok se ne najede. Pod večerom uzima starješina bukaru s vinom, te nazdravlja istim redom i na isti način. Nakon večere uzima kućedomačin kruha, umoči u vino i trne svijeće govoreći zajednički Vjerovanje. Po starom običaju, koji još nije sasvim izumro, svijeće su gasili pšenicom iz čanka, koru su grabili rukom i sasuli na plamen. Iza večere obično se mole tri Očenaša, prvi za duše pokojnih s prethodnom zahvalom: »Zahvaljujemo Ti, svemogućći milosrdni Bože, na svim svetim tvojim milostima i darovima, s kojim si nas darom podario i nahranio. Molimo Te, dragi Bože, unapredak, nadari nas na ovome svitu lipim zdravljem i veseljem, duše mrtve slavom i kraljestvom nebeskim«. Drugi Očenaš određuje se: Za voka i težaka, za rod žita i Božje priviđenje, da s nami Bog providi sve onako, kako će biti na bolju slavu i hvalu dragom Bogu, kako će biti na spas naše duše, a na korist našeg tila. Treći Očenaš: »Molit ćemo jedan Očenaš i Zdravu Mariju i Slava Ocu Bogu i svetom Roku, svetom Juri i svetom Iliji, da nam se smiluju, da sačuvaju nas i naše blago od nemilih bića: munje, grada, gromova i ostalog zla, koje nam more nauditi«.

Nakon večere stariji se razgovaraju oko vatre, a djeca skaču po slami i vesele se, dok ne zaspu i tako se pričekaju ponoćka, na koju idu svi osim stopanice i nemoćnih. Redovito bi na Badnjak ili prije starješina kupio cijeloj obitelji po nešto, što im podijeli iza večere.

Idući u crkvu nose se fenjeri, pjeva se i puca, a to se nastavi osobito poslije mise. Ženske nose na misu mukete (dušice), koji gore preko sve tri mise. Običaj je bio, da se iza ponoćke svi znanci, pa i oni, koji su bili međusobno žestoko posvađeni, izmire te izljube. Nakon ponoćke, kad ulaze misari u kuću, svaki pozdravlja s: »Dobro vam došlo porođenje Isusovo!« Prisutni odgovaraju: »I s tobom zajedno!« Kad se svi sakupe, stopanica stavlja sofru za ručak (doručak), koji se odvija, kao što je već spomenuto. Nakon doručka jedni odu nahraniti blago, koje na Božić mora imati pune jaslje. U kući je uvijek pripravljeno piće i meza za čestitare i goste. U prva tri dana Božića mladež igra kolo u susjedstvu sve do ručka. Prvi dan ne ode se čestitati, nego slijedeći dan, a mise se nastave govoriti po grobljima. Kad se ide na čestitanje i na užinu, muškići, ženskići i djeca ne jedu u istoj sobi.

Slama, koja se posipa po kući, potsjeća na jaslje, gdje je Isus prvi put položen. Slama iz kuće posiplje se po voćnjaku i kupusnjaku, da bolje rodi.

BOSANSKA POSAVINA

Božićni običaji ovoga kraja slični su božićnim običajima u slavonskoj posavini. Djeca od 10—15 godina usijeku uoči Badnjaka hrastovu

Igranu »šušnjatu« (s liščem) i bace je zorom na kućni krov s prednje strane i to po mogućnosti iznad ulaznih vrata. Dijete, koje je zabacilo badnjak, ulazi u sobu i pozdravlja: »Hvaljen Isus! Čestitam vam badnji dan!« Zatim poljubi u ruku oca i majku, te ostale redom po starosti. Za nagradu dobiva kolač, koji ne smije izostati. Badnjak ostaje na kući preko cijelog Božića, a i dalje. Neki odsijeku cijeli mladi hrast i prislone ga uz kuću na krov. U kući, gdje nema djece, zabacuje badnjak dijete iz susjedstva. U jutro, čim svane, nahrani se živad dvostruko više nego obično. Nakon toga peče se čurta (tikva pečenka), koja se isiječe na toliko komada, koliko je osoba u kući. Čurta je obligatno jelo na Badnjak, pa se zato i zove badnjača. Nazivaju je i: biočka, dubleka, jurgeta, misirača i bijela bundeva. Na Badnjak jedan peče pečenicu, (mlado krme), a svi ostali rade ostale poslove, jer u božićne dane ne smije se raditi ništa, već samo svetkovati. Pred večer se pečenica onako na ražnju ostavi negdje »dupke« (okomito) u kut, te se odrezuje prema potrebi. Jedan od muškaraca ode po slamu, a ako je netko nema, dađe mu je susjed, jer na Božić svatko mora na slami spavati. Krevete obično iznesu van iz sobe. Kad unese slamu u sobu nazove: »Hvaljen Isus! Čestit vam Božić i porođenje Isusovo!« Ostali odgovaraju: »I tebi duša bila čestita!« Nakon čestitanja pospe slamu po sobi. U to vrijeme domaćin škropi blagoslovljenom vodom svu marvu i zgrade. Na povratku u sobu nazove: »Hvaljen Isus! Čestit vam Božić i porođenje Isusovo!« Poškropi obitelj moleći glasno Vjerovanje, nakon čega slijedi zajednička molitva. Na koncu se pjeva: »Zdravo Tijelo«. Večera je posna, ali nefaljivo mora biti »Pava« t. j. bijeli grah, koji se skuhan iscijedi i izgnječi, te začinji uljem. Zatim »prokole« na krupno isječen kiseli kupus s uljem, kuhane suhe šljive i gibanica, koja se u Posavini kuha ovako: Ispeče se na štednjaku nekoliko listova neslanog pšeničnog tijesta, zasлади se pekmezom ili šećerom, koji se rastopi u vodi, zatim se listovi slažu u posudu gdje se odrezuje kao gotova pita. Večera se na posebnom za tu zgodu spremljenom platnu, koje se zove sofrica, a prostre se na slamu. Zatim donesu sud sa pšenicom (sadi se na sv. Luciju) i svijećom ili tri svijeće u njoj. Domaćin se prekrsti i izmoli uz običajeni očenaš još tri na čast Presvetom Trojstvu. Prije nego se počne jesti, domaćin uzme zaslađene rakije, čestita mladima, nazdravi i ponudi svima pa i djeci. Svijeće se upali prije jela, a utrne nakon jela i molitve. Sofra se digne, a sve ostalo, pa i mrvice, kupe se drugi dan. Svetiljka gori cijelu noć do svanuća. Zatim se legne, jer se mora ići na ponoćku. Kad se ustanu »položaj« je prvi susjed, koji dođe u kuću. Domaćica ga moli, da sjedne, jer u protivnom slučaju ne će kvočke sjediti na jajima. Položaj je muškarac, te sjedi mirno sve do ujutro kad mu donesu sir i kobasicu, da malo načne, nakon čega svojom rukom nahrani živad. Muški nahrane blago obilnije no obično. Sakupe se u kući i pomole Bogu. Svijeće se pale prvi i drugi dan Božića pri ručku. Jede se ono, što je spremljeno na Badnjak. Ako tko nema pečenke, donesu mu je rodaci i susjedi, jer na Božić vlada ljubav. Poslije ručka mladarija ide u kolo, a stariji jedni drugima na čestitanje Božića i pritom se ljube u lice muškarcima međusobno i žene međusobno, dok mladež ljubi starije u ruku.

Božićni običaj u Dalmaciji.

Ivo Brkanović:

JUŽNA DALMACIJA

Božiću se ljudi najviše vesele pa zato već nekoliko tjedana prije pripremaju sve, što je potrebno, da taj dan što svečanije proslave. Naše je selo stvorilo mnoge lijepe običaje, o kojima ću nekoliko redaka napisati. Sjećam se, kad sam kao dijete u svom rodnom selu, u Škaljarima kod Kotora, u tim običajima nalazio sreću, radost i veselje, koje mi ne može dati grad sa svim svojim sjajem i raskoši.

Osam dana prije brinuli bi se roditelji, da toga dana u kući ništa ne fali. Bili bi sje kirom svinju, koju su kroz cijelu godinu hranili, a mi bi se djeca veselili, što ćemo toga dana »bržole« jesti, jer se kod nas samo jednom u godini svinje biju, pa se svinjsko meso jede samo u Božiću. Dok bi bili svinju, mi bi se djeca sakupili okolo, čekajući kad će nam dati mijeh, kojega bismo napunili zrakom, igrali se s njime i pjevali:

Božić ide s Vrnca, donesite vinca,
Božić ide s Lokve, donesite smokve,
Ako nijesu žene doma, to su djetići,
Djetići su kolačići, darovat će nas,
A djevojke igračice naigrat će nas.

Na Badnji dan prije zore ustao bi otac da prvi prode preko praga, te da unese lovorovu granu, kojom se iskiti kuća. Prije nego što bi ušao, nazvao bi Božju pomoć, pitajući za zdravlje ukućana, i to ovako: »Pomagao Bog, domaćine!«

Mi bi odgovorili: »Dobra ti sreća!«, a zatim bi on:

»Na zdravlje vi banje jutro!«

Odgovor bi glasio:

»I s tobom zajedno«. Otac bi ponovio: »Je li doma domaćin;«, a mi bi odgovorili: »Jest.« Otac: »Je li zdrav!«, a mi opet: »Jest«. Na to bi opet otac: »Neka je, vazda zdrav i veseo bio!«

Na isti način pita za sve ukućane i unese lovorovu granu. Majka bi ga tada počastila rakijom i friganicama, a on bi tad iz starog čeferdara ispalio po koji hitac, da se zna, da je domaćin svoje dvore okitio. Lovorove grane morali smo na isti način svi mi unositi, jer prije nismo imali pravo na friganice, a stariji brat na rakiju. Tada bismo mi djeca s majkom kitili božićno drvce pjevajući ovu pjesmu:

»Poručila Božićeva majka
da će poslat dare po Božiću,
lijepe dare, tri kite cvijeća.

Prvu kitu zdravlja i veselja,
drugu kitu mira i pogodbe,
treću kitu vina i šenice.

Onu kitu zdravlja i veselja,
nju ćete mi u dvore staviti,
da je u njim zdravo i veselo.

Onu kitu mira i pogodbe,
nju ćete mi pred dvore staviti,
da je pred njim mirno i pogodno.

Onu kitu vina i šenice,
nju ćete mi u polje staviti,
neka rađa vinom i šenicom«.

Kad bi okitili božićno drvce, majka bi otišla pripremati, što je potrebno, da se pripremi za te dane.

Ako koja voćka u voćnjaku ne rađa, onda bi otišli oni, koji su u kući najstariji, da traže od voćke plod, jer vjeruju, da kad voćka rodi, ovi moraju umrijeti, a kako se voćka razvila, tako tijelo dotičnoga, koji je od nje tražio plod slabi. Ovo se ovako vrši: Uzmu kosijer te u tri put govore ove riječi: »O narančo, voćko plemenita ili radi ili ćemo te sjeći!« Udare voćku tako o deblo, da malo deblo povrijede.

Zatim bi otac otišao ubrati banjake od dubovog drva, koje se uveće okiti lovorom i lovor bi omotalj bršljanom, jer ne bi dobro bilo, da se banjaci okite poslije zalaza sunca. U veče tek što zvoni »Zdrava Marija«, banjaci se naslažu na oganj i to ovako: Najprije unese domaćin svoj banjak govoreći: »Dobar večer, domaćine!« a mi bi odgovorili: »Dobra ti sreća!« Na to bi on: »Na zdravlje ti banju veče!« a mi opet: »Da Bog da i s tobom«. Onda bi položio banjak na oganj. Poslije njega mora svaki muškarac unijeti po jednoga, a najposlije unese domaćin još jednoga za napredak, »da bi na godinu jedna muška glava više bila«. Ovaj posljednji banjak položi unakrst. Onda uzme kruha i pšenice te posipajući u znaku križa govori: »Banjače, ja tebe kruhom i šenicom, a ti mene svakom dobrom srećom«, a mi bi odgovorili: »Oče, ako Bog da«. Zatim otac uzme čistoga (ili kako kod nas zovu cijeloga) vina, te ih opet s njime pospe govoreći: »Ja tebe vinom crljenijem, a ti mene zdravljem i veseljem!« Ostatak vina popiju svi ukućani, jer je to zdravo. Podno se banjaka upali svijeća, koja mora gorjeti, dok ne pregore banjaci. Od svijeće, što ostane, spremi se, da se zapali, kad grmi, ili kod drugih vremenskih nepogoda. Onda se večera u kuhinji pokraj banjaka. Za večeru se obično pripremi bakalar, a mogu biti i druge ribe, ali friganice ne smiju faliti. Tu se večer ostane dugo pokraj banjaka, pa dok djevojke skaču, momci pucaju iz mužara i starih čeferdara, a starci okrepljujući se pomalo onom »blagoslovljenom vodom« pjevaju obično poznatu Kačićevu pjesmu:

»Veseli se, Dalmacijo slavna,
Sinovi ti na glasu odavna« i t. d.

Kad se pjevaču grlo osuši, onda bi ovako tražio, da ga se počasti vinom:

»Domaćine, na tvoje poštenje,
Na zdravlje ti došlo sveto porođenje,
Tako tebi djeca bila živa«.

Onda mu odmah domaćica dađe vina, a on nastavi svoj »razgovor ugodni« tamo, gdje je prestao. Kad banjaci pregore, ugasi se vinom ona svijeća, što je gorjela podno njih, a ostatak vina popiju opet svi po malo.

Na ponoći čestita se Božić uz pucnjavu mužara i pušaka, te se pjeva ova božićna pjesma:

»U se vrime godišta,
Mir se svitu navišta,
Porođenje ditića
Od lipe Dive Marije«.

Kod nas do pred par godina nije bilo mise u pol noći, pak se tada išlo obično spavati, tako da su za Božić ljudi bili opet svježiji i veseli. Na Božić ostane svak kod kuće, da sa svojima proslavi taj blagdan. Na Stje-

pan dan idu jedan drugome u posjete, ali žene i djevojke moraju i taj dan kod kuće ostati, da dočekaju i pogoste prijatelje, koji dodu u posjete. U večer se pali krijes, jer je sutra Ivanjdan. Tu večer stave djevojke pod jastuk tri zrna boba, i to jedno ogule do pola, drugo čitavo, a treće ne ogule. To je ostatak starog poganskog običaja, kad su djevojke nastojale otkriti svog budućeg vjerenika. Djevojka bi u jutro, a da ne pogleda, uzela jedan od tri graha. Ako bi pogodila cijeli, dobit će bogatog, ako pola oguljeni, onda će dobiti srednje bogatog, a ako sasvim oguljeni, onda će dobiti za muža siromaha-poštenjaka.

Inače je po Dalmaciji još običaj (kako je to na primjer u Kotorima), da se ispred kuće nagomila mnogo slame i drva, pa se to onda zapali. Ovaj se običaj naziva koleda. Zakolje se onda ovna ili janje, pa se preko kolede (vatre ispred kuće) skače. Nakon toga jedan od momaka navuče na se odrtu kožu, pa ide sa cijelim društvom od kuće do kuće vičući: »Marač, Harač!« Svatko mu nešto pokloni.

Kako se već kroz godinu misli na Božić, vidi se iz rečenice, kad seljak u Dalmaciji u zloj godini veli: »Ne ću moći za Božić ni svijeću utrnuti«.

Vinko Nikolić:

SJEVERNA DALMACIJA

BOŽIĆ U DOMU OCA MOGA

I.

Jako smo daleko, dragi, ali vaša blizina mi ispunja dušu cijelu,
U ovom dragome gradu u misli sam večeras zajedno s vama;
I gledam vas: posjedali jedno do drugog, na čelu stola je mama;
Svi tihi, ozbiljni i skrušeni, svi u svetačkom odijelu.

Šutke, u tihoj molitvi, poškropiste svaki kut naše kuće,
Onda ste tamjanom okadili svetačke slike, pa na ognjištu jela.
Potom upalili božićnu svijeću sred božićna kruha bijela,
I žlicom zagrabili u zajedničku zdjelu jelo još posve vruće.

Ove ste godine izostali uobičajenu večernju Misu,
I uz gotovu večeru odmah ste za stol svoj sjeli.
Izmolili molitve svoje, pa domalo svoj zalogaj jeli.
Blagovaste večeru, što ni obroci ni vrste ko prošlih godina nisu.

Tek kad ste počeli jesti, vidjeste: majka je priredila i za me,
A moje je mjesto prazno — ne prvi put ove godine.
I nekako tužno i skrušeno uzdahnuste: »Čuvaj ga, Gospodine,
Čuvaj u dragoj daljini najmladeg sina naše stare mame!«

Povečerali ste siromašnu večeru u šutnji, jer razgovor uspio nije.
Htjeli ste zapjevat božićne pjesme, jer je to običaj stari,
Al nisu iz grla htjele, nisu, jer srce za običaj ne mari.
Svi ste šutjeli, a svaki toliko toga u grudima svojim krije.

Onda ste od straha, da vam se po bijelu stolnjaku ne prospu suze,
Jedno za drugim ustali, i već rano pošli ste leći —
Vinom ugasivši svijeću. Ni »laku noć« niste mogli reći.
Tad naša majka, sama, moj čisti tanjur s objim rukama uze

I nad njim se nagne pod svjetiljkom slabom, u nj upre suzne oči
U nadi, da će sliku moju u nijemom ogledalu naći,
I smiješak joj preleti licem, a bijela nada u srce brzo će saći:
S pjesmom na ustima, s braćom svojom, sigurno sin će moj doći!

II.

Nemoj, mila majko, ništa slatj nego kratko pismo,
da znam, da ste živi.
Sudbina je ovo, mati, sudbina je, ali nismo
ništa, jadni, krivi.

Pošalji mi, mila mati, šaku praha zemlje naše,
ispod našeg praga;
i ugrabi malo mora, samo pola male čaše,
to mi šalji, majko draga!

Ono će me, majko, sjećat na dom oca moga,
sjećat će me na Te.
Ono će mi čuvat nadu, spasit vjeru: ima Boga,
ima, — to vi znate!

III.

Noćas budan i besnen gledam s balkona:
na vedru nebu divan mjesec sja.
I mislim: ovaj isti mjesec sad nad mojim gradom
obasjava draga oka dva.

Oh, kad ću, kad ću ugledati materina oka dva!
A mjesec šuti, nijem i zelen,
samo dalje — starac blijedi, zamišljeni
tužno sja.

O, Bože, daj mi, da što prije ja ugledam,
zalivena suzom sreće,
draga oka dva...
oka materina.

Dr. Vinko Žganec:

BOŽIĆNE POPIJEVKE IZ MEĐIMURJA

Kao što na području svjetske narodne popijevke Međimurske pokazuju veliku plodnost, isto je tako i na polju crkvenih popijevaka. Hrvatska apademija znanosti i umjetnosti izdala je jedan čitav zbornik crkvenih pjesama iz Međimurja, koje sam ja skupio, te ovaj zbornik potvrđuje, da Međimurski Hrvati imaju ne samo mnogo svojih originalnih narodnih crkvenih pjesama, nego da su te pjesme doista i krasne i samonikle, te im služe na čast i kao dokaz njihove visoke moralne kulture. Među crkvenim pjesmama možda su najljepše božićne, koje narod pjeva iz svega srca. Da bi se i ostali krajevi naše domovine upoznali sa tim pjesmama, ja sam neke od njih za ovaj broj »Proljeća« glazbeno obradio, i uredništvo ih predaje našoj hrvatskoj mladeži kao božićni dar hrvatskog Međimurja.

1. Nunaj, nunaj . . .

Riječi narodne

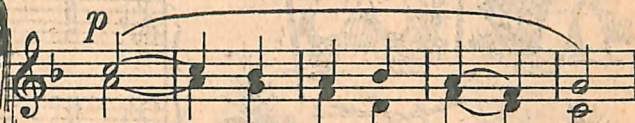
Polagano

Ivo Bjelovučić

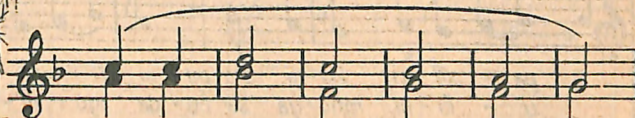

1. Nu - naj, — nu - naj.

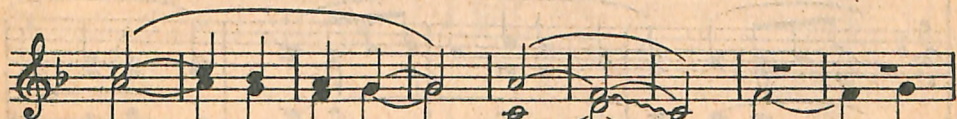
2. Nu - naj, — nu - naj,

Tam — vu Na - za - re - tu
po - či - vaj i spa - vaj

le - ži v mr - zloj šta - li - ci
ma - li si - nek, si - nek moj

gol — na tvr - doj — sla - mi - ci. Ma - ti
ma - lo de - te — mo - je, vu — mi -

mu po - pe - va: »Nu - naj, spa - vaj ma - lo
ru po - či - vaj. Nu - naj, spa - vaj si - nek

de - te, nu - naj, spa - vaj!«
moj, nu - naj, spa - vaj!

2. O dobri naši pastiri

Riječi narodne

Ivo Brkačević

1. O do - bri na - ši
 2. Kad Bog se čo - vik
 3. Na o - svit sve - ta
 4. J mi se da - nas

pa - sti - ri, ko - ji ste pu - ni ti - ho - sti, kud ste ta - ko
 u - či - ni, mno - ga se ču - da zgo - di - še, noć se u dan
 Bo - ži - ća po - ro - di maj - ka di - ti - ća. An - đe - li mu
 kla - nja - mo ro - đe - nom Bo - gu di - ti - ću, ko - ji na - ma

re - še - ni? Rec - te nam uz - rok svi - tlo - sti!
 pro - mi - ni, an - đe - li sne - ba sle - ti - še.
 slu - ža - hu, no - vu pi - smu pi - va - hu.
 o - sta - vi bla - gi dan Bo - ži - ća.

3. Porodi nam divica

Riječi narodne

Ivo Brkanović

glas

1. Po - ro - di nam di - vi - ca ma - le - nog di - ti -
2. O spa - vaj, spa - vaj ma - le - ni di - ti -

glasovir

ča, — Spa - si - te - lja na - še - ga Bo - ga
ču, — o spa - vaj, spa - vaj, ne - be - ski

čo - vje - ka. — U - sred Be - tle - ma
kra - lji - ću. — U pro - stoj šta - li - ci

sla - tke pje - sme pje - va no - ća - šnju noć.
na tvr - doj sla - mi - ci no - ća - šnju noć.

4. Nije ljeto da se vuni šeće

Riječi narodne

Široko

Ivo Brkanović

Ni - je lje - to — da se va - ni še - ta, već je zi -

Brže

Ej, haj, u Bo - ži - ća,

ma, ko - ja na - ma sme - ta. ————— Ej ko - len - do,

ej, haj, tri no - ži - ća. O - tac dje - ci sprav - lja da - re

ej ve - se - lo, ko - len - do, ve - se - lo,

slu - žba

u go - spa - re

Široko

ko - len - do, ve - se - lo! Do - ma - ci - ce,

ko - ba - si - ce re - ži na - ma

Brže

Ej, daj su - ha vo - ča
u pli - ti - ce. Ej ko - len - do,

da gri - ze - mo do po - no - ča, šip - ke, di - nje ko o - ba - ri
ej ve - se - lo, ko - len - do, ve - se - lo,

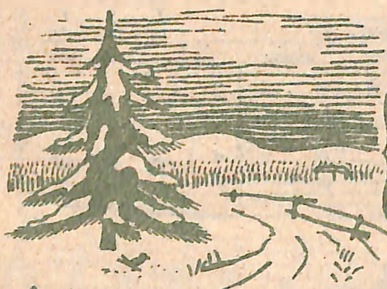
na so - fru nam ti po - sta - vi. **Široko**

ko - len - do, ve - se - lo! Do - ma - či - ce,

ko-ba-si - ce re-ži na - ma u pli - ti -

ce. Ni - je lje - to, da se va-ni še - ta.

5. Poručila božičeva majka
Riječi narodne

Ne presporo

Milo Cipra

Po-ru-či-la Bo-ži-će-va maj - ka: »Vama ću ta-mo

po - sla - ti Bo - ži - ča, po Bo - ži - ću tri ki - te

cvije - ća: Je - dnu ki - tu zdra - vlja, zdra - vlja i - ve -

se - lja, da ste u - vijek zdra - vi i ve - se - li;

Dru - gu ki - tu mi - ra, mi - ra i

po-god-be, da ste u - vijek mir - ni i po-go-dni;

tre - ću ki - tu vi - na, vi - na i

pše-ni-ce, da ste va - zda si - ti i ve-se-li.

6. Prva je vura te noći

Iz Mračlina — Turropolje

Zubilježila i obradila:

S. Tarzicija Fosić

Polagano

mf

1. Pr - va je vu - ra te no - ċi,
2. An - ċel - ci le - po pje - va - ju,
3. Tro - naj ju, tro - naj, vi - šni Bog,

da se Ma - ri - ja ve - se - li, da se Ma -
 De - vu Ma - ri - ju tro - na - ju, De - vu Ma -
 O - tac i Sin i Sve - ti Duh, O - tac i

ri - ja ve - se - li, sve - tlo ne - bo!
 ri - ju tro - na - ju, sve - tlo ne - bo!
 Sin i Sve - ti Duh, sve - tlo ne - bo!

7. Vse tičice lepo poje

Veselo

Zlatko Grgošević

Vse ti - či - ce le - po po - je, da go - ra zvo - ni, —

da se ro - dil mi - li Je - zuš o - kol pol - no - či. —

Nje - ga mi je, o Ma - ri - ja, le - po ro - di - la, —

nje - ga mi je, o Ma - ri - ja, le - po zi - ba - la. —

Vse ti - či - ce le - po po - je, da go - ra zvo - ni, —

da se ro - dil mi - li Je - zuš o - kol pol - no - či. —

8. O pastiri

Umjereno

Obradio: Josip Hatze

f

1. O pa - sti - ri, ču - do - no - vo,
 2. Be - tem, e - vo, ni - je da - le - ko,
 3. Lju - bav Bo - žja pre - ve - li - ka

mf

ni - ste - ni - gđa - vi - dje - li o - vo:
 znaj - te, da vam - i - sti - nu re - koh:
 pri - mi - pra - vu - put - čo - vje - ka.

mf *cresc.* *f*

u ja - sli - cam pro - stim, ro - di - o se Bog, ko - ji sne - ba si - đe
 u šta - li - ci pro - stoj le - ži dje - te - šce, na sl - mi - ci o - štroj
 Sne - ba si - đe do - li ra - di grje - šni - ka, ro - di se u šta - li

f *rall.* *p*

ra - di pu - ka svog, ko - ji sne - ba si - đe ra - di pu - ka svog.
 ka - o ja - nje - šce, na sl - mi - ci o - štroj ka - o ja - nje - šce.
 ra - di čo - vje - ka, ro - di se u šta - li ra - di čo - vje - ka.

9. Veselje ti navješćujem

Pokretljivo

Obradio: Josip Hatze

f 1. Ve-se-lje ti na-vje-šću-jem, pu-če kr-šćan-ski, *p*
 2. Po-red nje-ga sto-ji maj-ka Dje-va Ma-ri-ja,
 3. A pa-sti-ri do-šav skromni, pa-dnu ni-či-ce.

f Jer-bo Kralj se u Be-tle-mu ro-di ne-be-ski. *p* Još ma-li
 Ter sveg svije-ta Spa-si-te-lja lije-po po-vi-ja. *p* Njeg-go-ji
 O pa-sti-ru svih pa-sti-ra knam se o-bra-ti! Do-đo-smo

p u šta-li *mf* kog stvo-re-nje *f* sva-ko sla-vi, *mf* štu-je, di-či,
 i do-ji, u spa-vlju-je nje-gu-ju-ći. »Spav-kaj, spav-kaj«
 do-nije-smo se-be Te-bi pri-ka-za-ti, Te-be, Bo-že,

f jer je pra-vi on naš Spa-si-telj *p* i Ot-ku-pi-telj.
 pje-va-ju-ći, u toj šta-li, ci, sve na sla-mi-ci.
 da-ri-va-ti, sla-tki J-su-se, nas po-mi-luj sve!

10. Pastir zove si druga

Iz Međimurja

Zabilježio: Dr. Vinko Žganec

Obradio: Mirko Kolarić

Umjereno

mf

1. Pa - stir zo - ve si dru - ga, ka - že da bu vre zor - ja:
 2. Kaj si po - čel tu vi - kaš, pu - sti lju - di vmi - ru spať.
 3. A - li ot - pri o - či tve, po - glej, lu - či ne go - re.

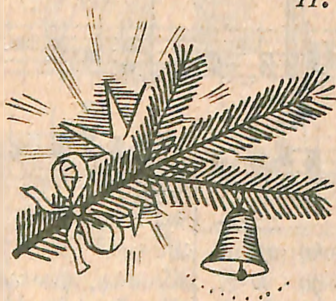
»Šta - ni, ho - di br - zo sim, ar je ču - ti glas zvi - sin.
 Jo - šće ni - je pol no - či, to po - zna - ju mē o - či.
 Čuj kri - će - će an - ge - le, ter se zve - či spo - ste - le.

11. Vesel glas dignimo

Iz Međimurja

Zabilježio: Dr. Vinko Žganec

Obradio: Mirko Kolarić

Svečano

f 1,2. Ve - sel glas di - gni - mo,

Sla - va Bo - gu na vi - si - ni,
 1. an - gel - mi } spe - vaj - mo. *mf* Sla - va Bo - gu
 2. spa - stir - mi }

a mir lju - dem na ni - zi - ni
 na vi - si - ni, spe - vaj - mo, spe - vaj - mo!

12. Cijelo nebo sjajem sije

Riječi narodne

Umjereno

Ante Koptović

Cije - lo ne - bo sjaj - jem si - je
Na - ša sr - ca

e - to dra - ge sve - te no - či. Oj!
na - da gri - je

An - đe - o - ske Bog - će sko - ro sne - ba do - či
sja - ve će - te

Sla - vom sla - ve Bo - ga u vi -
Poj - mo i mi - pje - sme sve - te

si - ni - poj - mo pje - sme zem - skoj

u - ni - zi - ni Sre - tan Bo - žić Bog - daj svi - ma!
Na - ša ze - mlja

To - je na - ša vru - ća že lja. Oj!
sva nek i - ma

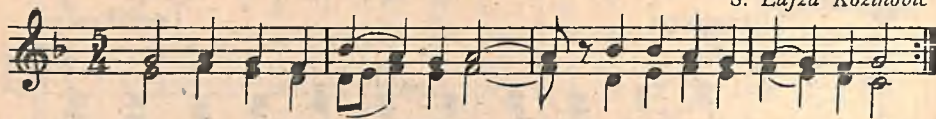
sre - će, mi - ra i ve - se - lja.

13. U to vrijeme godišta

Iz Brčkog

Zabilježila i obradila:

S. Lujza Kozinović

U to vri-me go - di - šta, _____ mir se svi-tu na - vi - šća,
Po - ro - đe - nje di - ti - ča, _____ sve-te Di-ve Ma - ri - je.

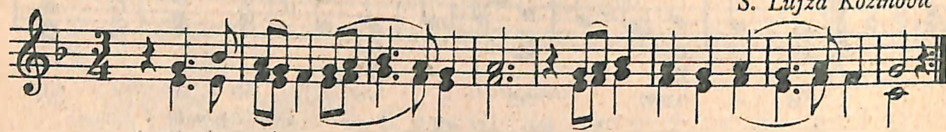

14. U to vrijeme godišća

Iz Tuzle

Zabilježila i obradila:

S. Lujza Kozinović

1. U to vri-me go - di - šta,	mir se svi-tu na - vi - šća,
Po - ro - đe - nje di - ti - ča,	sve-te Di-ve Ma - ri - je.
2. Od pre - či - ste Di - vi - ce	i ne - be - ske kra - lji - ce,
An - đe - o - ske ce - sa - ri - ce,	sve-te Di-ve Ma - ri - je.
3. Di - va Si - na po - ro - di,	đa - vlu si - lu svu _____ slo - mi,
A kr - šća - ne o - slo - bo - di,	sve-ta Di - va Ma - ri - ja.
4. U ja - sle ga sta - vlja - še,	Maj - ka mu se kla - nja - še
J sla - tko ga lju - blja - še	sve-ta Di - va Ma - ri - ja.
5. J an - đe - li mu slu - ža - še,	no - vu pje - smu pje - va - še;
U njeg mi - lost pro - ša - še,	u . Dje - vi - ce Ma - ri - je.
6. U po - noć se Bog _____ ro - di,	ne - bo ze - mju po - ho - di,
Bog i čo - vjek is - to - di,	od Di - vi - ce Ma - ri - je.
7. _____ pje - va - hu,	kad te gla - se slu - ša - hu,
To že - lja - hu i - ma - ti,	Bo - žjeg Si - na gle - da - ti,
8. Ter ga sla - tko u - ži - va - ti,	sve - tom Di - vom Ma - ri - jom.
Sla - va Bo - gu vi - šnje - mu,	Go - spo - di - nu na - še - mu!

15. O, Marija, Marija
Riječi narodne

Veselo, ne prebrzo

Slavko Modrijan

mf 0 Ma - ri - ja, Ma - ri - ja zlat - ni ven - ček ve - ja -
p la, na se ga pri - mer - ja - la, kraj Je - zu - ša sje - da - la.
pp Je - zuš i - ma zlat škr - lak, za škr - la - kom
 malo brže
p Je - zuš i - ma zlat škr - lak, Je - zuš i - ma
 pan - tli - ček, za pan - tlič - kom ki - ti - ca, na ki - ti - ci ti - či - ca.
 Je - zuš i - ma ti - či - cu.
 sve polaganije i tiše
 0 Ma - ri - ja, Ma - ri - ja kraj Je - zu - ša sje - da - la.

16. Idem spat, Boga zvat

Riječi narodne

Slavko Modrijan

Umjereno

1.,2.,3. J - dem spat, Bo - ga zvat i Ma - ri - ju mi - lo - vat.
 1. Ma - ri - ja je Bo - žja ma - ti si - na Bo - ga po - ro - di - la.
 2. Sin se di - že u ne - be - sa; ne - be - sa se o - tvo - ri - še,
 an - ge - li se po - klo - ni - še.
 3. Sam Je - zú - šek me - šu slu - ži, an - ge - li mu do - mi - štru - ju.
 J - dem spat, Bo - ga zvat i Ma - ri - ju mi - lo - vat.

17. Dobra večer ovom stanu

Riječi narodne

Moderato

Krsto Odak

mf

mf

Do - bra ve - čer o - vom sta - nu i od ku - će

f

go - spo - da - ru! Do - šli smo vas po - zdra - vi - ti

mf *Ped. **

i na - zvat vam do - bre sve - ce. Do - bre sve - ce

mf *sve jače*

f sve tiše

od Bo - ži - ца, po Bo - ži - ću sve - ti Sti - pan,

f sve tiše

P

po Sti - pa - nu sve - ti J - van, po J - va - nu

p

svi Mla - den - ci. Po Mla - din - cim Sta - ro li - to, po sta - ro - mu.

usporiti

sret - no Mla - da li - to. Do - bra ve - cer,

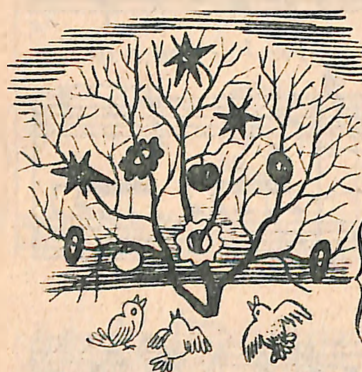
usporiti *f*

o - vom do - mu i od ku - će go - spo - da - ru!

18. U se vrime godišta
Iz Dalmacije

Polagano

Obradio: Krsto Odak

1. U se vri - me go - di - šta
2. Di - va si - na po - ro - di,
3. U po - noć se Bog ro - di,

mir se svi - tu na - vi - šta. Po - ro - đe - nje
đa - vlu si - lu svu slo - mi. A kr - šća - ne
Ne - bo, ze - mlju pro - svi - tli. Ka - ko u po - dne

Di - ti - ća od Di - vi - ce Ma - ri - je.
'slo - bo - di Sve - ta Di - va Ma - ri - ja.
svi - tlo bi, sve - tom Di - vom Ma - ri - jom.

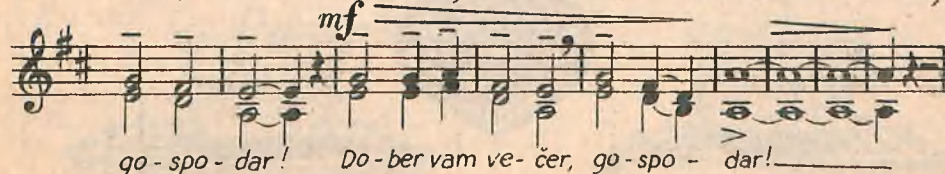
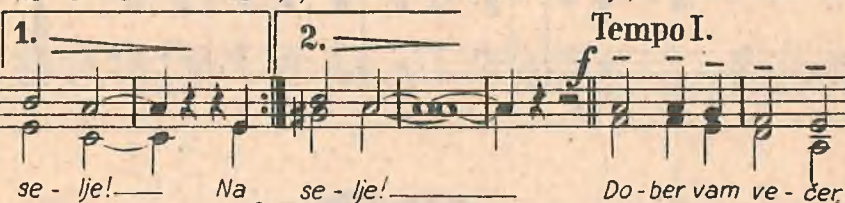
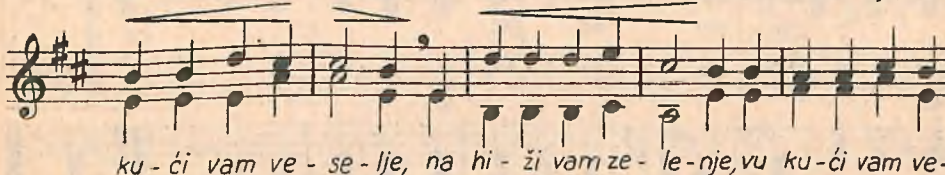
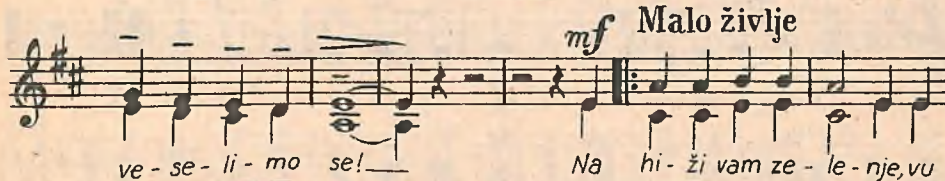
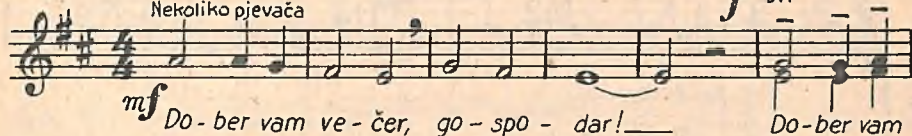
19. Dober vam večer, gospodar
Riječi narodne

Polagano

Branko Saka

Nekoliko pjevača

f Svi

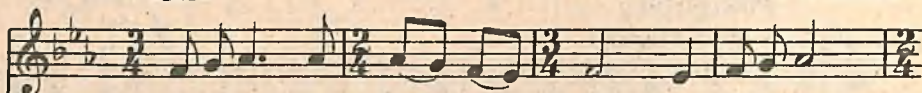

20. Dođe Božić, oj Koledo!

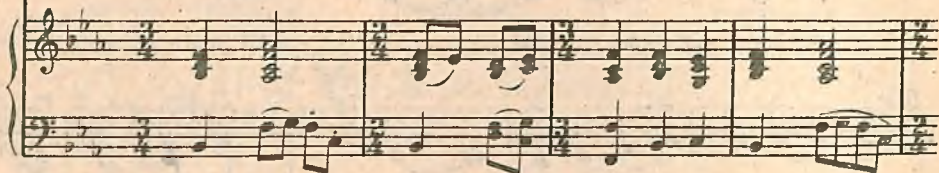
Narodna

Veselo

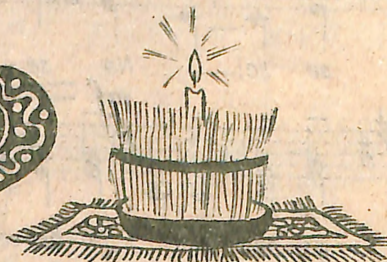
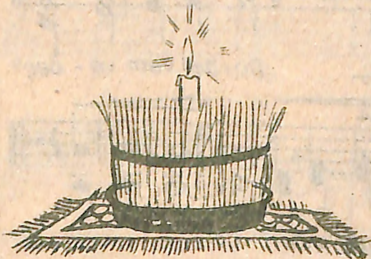
Obradio: Stanko Šimunić

1. Do-đe Bo - žić,
2. I do-ne - se,
3. Pr-vi da - rak, oj - ko - le - do, ko-le-do,
4. Dru-gi da - rak,
5. Tre-ći da - rak,

- iz - pla - ni - ne,
do - tri - da - ra,
tu - stog bra - va, oj - ko - le - do!
sla - tki ko - lač,
bla - go - slo - va,

21. Uspavanka malom Isusu

Narodna

Obradio: Miroslav Šlik

1. Sklo-pi bla - ge o - čiče tu na kri - lu Maj - či - ce!
 2. Te - be Maj - ka o - gri - je - va, te - bi mi - lo pri - pje - va:

Polagano

p
Polagano

Dj dje - te - šce mo - je dra - go, Ti si sve - ga svije - ta bla - go,
 Te - be Maj - ka u san nji - še u - spa - van - kom ti - še, ti - še;

mf

Ti si do - hrog ne - ba dar, za Te go - ri sr - ca žar!
 an - đe - li će kTe - bi doč, spav - kaj, spav - kaj cije - lu noc!

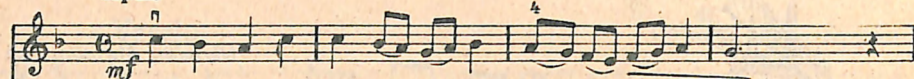
22. Rodio se Bog

Narodna

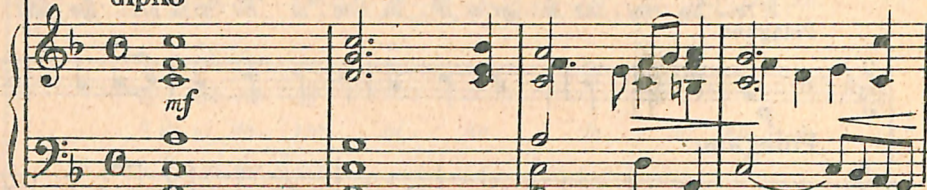
Obrađio: Miroslav Šlik

Ro-di-o se Bog i čo-vjek u - sred sta-ji - ce,

Gipko

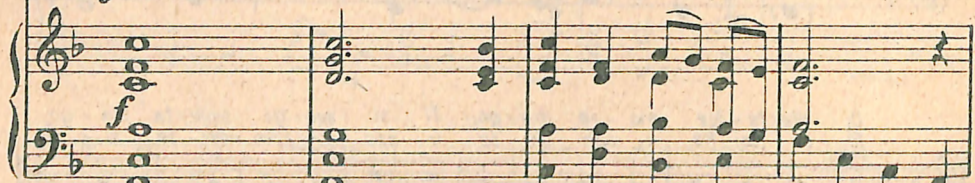

Gipko

ru-men cvije-tak dra-gi Si - nak sve-te Dje - vi - ce.

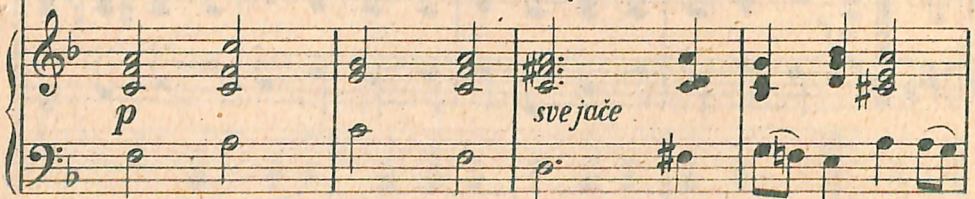
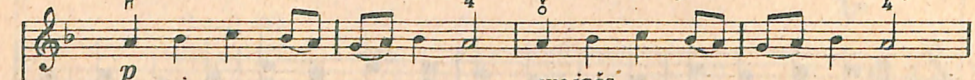
f

An - đe - li, čuj, pje - va - ju y sla - va Bo - gu na ne - bu,

p

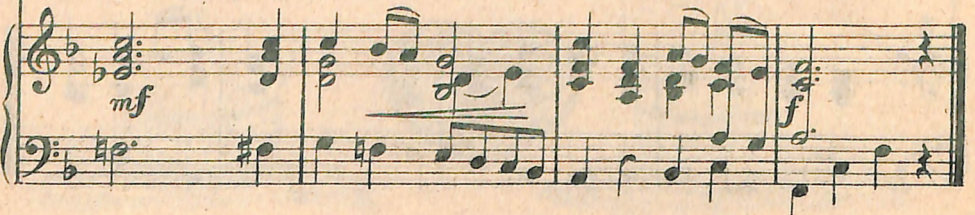
sve jače

a mir ljud - ma do - bre vo - lje na ni - zi - ni tu,

mf

f

23. O pastiri vjerni čuvari

Narodna

Obrađio: Miroslav Šlik

O pa - sti - ri, vjer - ni ču - va - ri

Odrješito

Odrješito

f

f

sad se pre - ni - te,

da - re kra - lju spremte u počast

f

na put kre - ni - te!

Us - klik - ni - te: a - le - lu - ja!
Jel po - zna - je sva pri - ro - da

p

p

go - re do ne - ba,
Bo - ga svo - je - ga,

go - re do ne - ba.
Bo - ga svo - je - ga.

p

p

24. Ete, o ljudi sim
Narodna

Polagano i pobožno

Obradio: Miroslav Štik

p E - te, o lju - di sim, stan - te se
An - del je do - šel, knam, sa ne - ba

Ma - -
po - slu - šat kaj vam po - vem: da Ma - ri -
gla - se je di - ne - sel nam,

ri - - - ja Da Ma -
Ma - - -
ja no - čas je ro - di - la Dije - te - šte
ri - ja no - čas ro - di - la Dije - te
ri - - - ja

s po - vo - jem je po - vi - la, vja - sle po - lo - ži -
s po - vo - jem je po - vi - la

la, i sin-ka svo-je-ga je mo-li-la.

(p) Spi, spi, o si- nek — moj — na sla - mi -

ci no - čas, ci no - čas, u - zmi po - koj! Ja te bum

zi - ba - la i po - pije - va - la, na ru - kam

bu, ha - ju, zi - dr - ža - la i ob - ji - ma - la; i sin-ka svo - je -

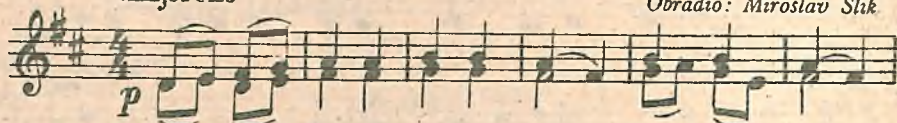
ga, dje - vo - jač - kim mle - kom bum do - ji - la.
sin - ka svo - ga do - ji - la.

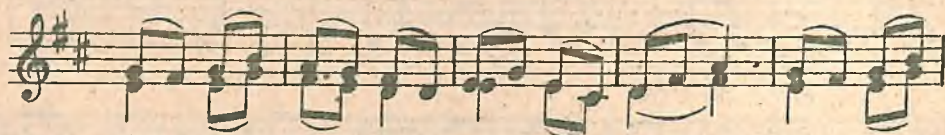
25. Ne štentajte pastiri
Narodna

Umjereno

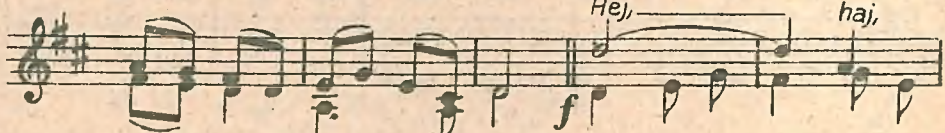
Obradio: Miroslav Štik

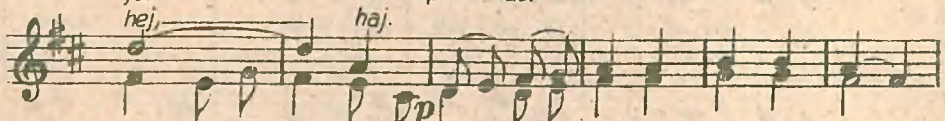
1. Ne šten - taj-te pa - sti - ri, — pa - sti - ri, —
2. Do - šel vam je ve - sel glas, — ve - sel glas, —

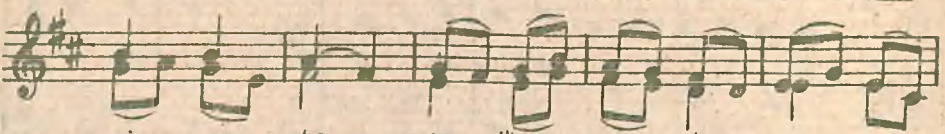
mo - ji vjer - ni ču - va - ri, — mo - ji
ke ga još ni bil pri nas — ke ga

vjer ni ču - va - ri. Vu je-dnoj šta - li - ci
još ni bil pri nas.

na go - loj sla - mi - ci, ro - di - la je maj - ka si - ne - ka, —
ne - da - le - ko va - ru - ša, —
hu - tri mi le - ži z ma - te - rom —

si - ne - ka, po - lik o - sla, vo - le -
va - ru - ša, vras - tr - ga - noj šta - li -
z ma - te - rom, i skr - bli - vim ču - va -

ka, — po - lik o - sla, vo - le - ka.
ci, — vras - tr - ga - noj šta - li - ci.
rom, — i skr - bli - vim ču - va - rom.

Hej, ——— haj, hej ——— haj!

Pre - mi - lo dje - te - šce, po - vi - to v pe - le - ne - šce. Po - lo - že - no

vja - sli - ce, vja - sli - ce, ma - te - ri - no

sr - da - šce, ma - te - ri - no sr - da - šce.

26. Na nebu je zvijezda izašla

Narodna

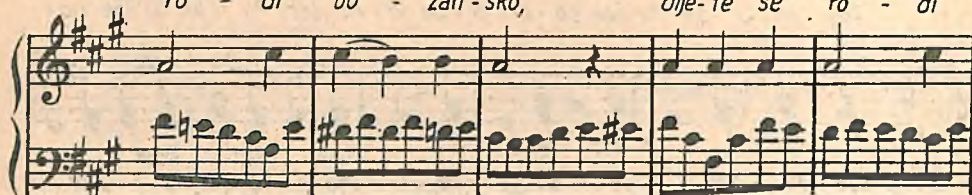
Umjereno

Obradio: Rudolf Tačlik

1. Na ne - bu je zvie - zda i - za - šla
2. 7 di - vno je o - na bli - sta - la,
3. Sam o - tac ne - be - ski je po - sla - o,
4. Na - vije - šta - la zvije - zda je ra - do - sno,

vi - so - ko,	vi - so - ko.	Vi - so - ko
bli - sta - la,	bli - sta - la.	Zvijezda od
po - sla - o,	po - sla - o.	Ču - do da
ra - do - sno,	ra - do - sno.	Dije - te se

i na ši - ro - ko, vi - so - ko i na
 svi - ju sjaj - ni - ja, zvijezda od svi - ju
 ja - vi ve - li - ko, ču - do da ja - vi
 ro - di bo - žan - sko, dije - te se ro - di

ši - ro - ko, ši - ro - ko, ši - ro - ko.
 sjaj - ni - ja, sjaj - ni - ja, sjaj - ni - ja.
 ve - li - ko, ve - li - ko, ve - li - ko.
 bo - žan - sko, bo - žan - sko, bo - žan - sko.

27. Spavaj sinko, majka pjeva

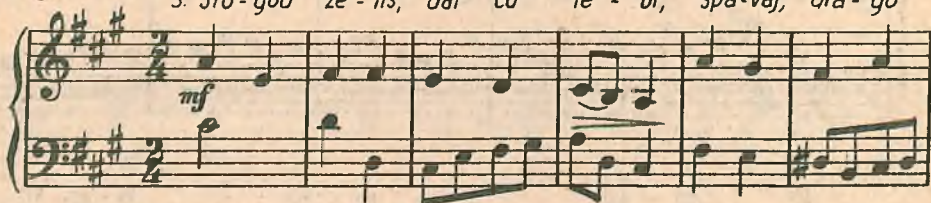
Narodna

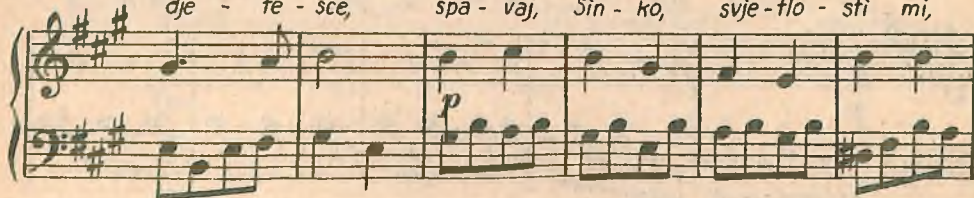
Umjereno

Obradio: Rudolf Tachik

1. Spa - vaj, Sin - ko, maj - ka pje - va, spa - vaj, je - dno -
2. Spa - vaj, mi - lje, pra - va sla - sti, spa - vaj, mo - je
3. Što - god že - liš, dat ću te - bi; spa - vaj, dra - go

ro - đe - ni. Spa - vaj, če - do, o - tac pjev - ka,
 sr - da - šce, što - god ho - ćeš, bla - go, ča - sti
 dje - te - šce, spa - vaj, Sin - ko, svje - tlo - sti mi,

spa - vaj, Sin - ko, ma - le - ni.
 pro - sut ću u ja - sli - ce.
 kro - tko mo - je ja - nje - šće. Hi - lja - dni te - bi

od nas hva - lo - spjev, od nas ja - sni pje - sme pijev.

28. Narodi nam se

Narodna

Mirno i veličanstveno

Obradio: Rudolf Tačlik

1. Na - ro - di nam se kralj ne - be - ski o a ri - a -
 2. Po nje - mu slije - di sve - ti Stje - pan, pr - vi mu -

ri - je či - ste dje - vi - ce. Na tom mla - dom lje - tu
 će - nik go - spo - da Bo - ga.

ve - se - li - mo se. Mla - do - ga Kra - lja mi mo - li - mo.

29. Poslušajte svi sada
Iz Međimurja

Zabilježio i obradio:
Dr Vinko Žganec

1. Po - slu - šaj - te svi sa - da
2. O pol no - ci se zgo - di
3. Kad se zdo - ra za - zo - ri

što je ne - kad Ma - ri - ja svo - mu Sin - ku pje - va - la,
J - sus nam se po - ro - di, sne - ba do - đe ve - se - lje
gr - li - ca pti - ca do - le - ti, o - na poč - ne gu - ka - ti

Pripjev:

ka - da ga je zi - ba - la:
i svim ljud - ma spa - se - nje. Spa - vaj, spa - vaj, sin - ko moj,
i s Ma - ri - jom pje - va - ti:

sla - tko mi pri - mi po - koj svoj, spa - vaj, spa - vaj,

Sin - ko moj, sla - tko mi pri - mi po - koj svoj!

30. Radujmo se i pivajmo

Iz Bačke

Polagano

Zabilježio i obradio:
Dr Vinko Žganec

mf Ra - duj - mo se i pi - vaj - mo da - nas ro - de - no - mu
2. An - đe - li se svi ra - du - ju sla - vu pi - va - ju - či,

f svi u je - dan glas ra - do - sno Kra - lju ne - be - sko - mu.
i pa - sti - rom na - vi - šća - ju ra - dost, go - vo - re - či:

p jer se da - nas on po - ni - zi, *mf* nas gri - šni - ke
Ve - sel - te se i ra - duj - te vi - šnjem O - cu

da uz - vi - si *f* usporiti i na - vi - ke spa - si.
hva - lu daj te, vr. - hu sveg sla - vi - te!

31. Hoj, hoj, gde si Jožef

Iz Medimurja

Zabilježio i obradio:
Dr Vinko Žganec

f

1. Hoj, hoj, hoj, hoj, gde si Jo - žef moj?
 2. Haj, haj, haj, haj, to Ma - ri - ja znaj:
 3. Znam, znam, znam, znam, ni - je zna - ti kam!
 4. Aj, aj, aj, aj, dra - ga Ma - ri - ja!

Hoj! _____

p

Mi - lo, želj - no te vu - za - vam, ark po - ro - du se pri - pravljam. **f** Hoj, hoj,
 Vu - va - ra - šu ne - ga me - sta, sva - ka vu - li - ca je te - sna, Gde bi —
 Na vu - li - ci ne - ga me - sta sva - ka vu - li - ca je te - sna, Gde bi —
 Mo - raš si to pre - mi - sli - ti, zme - nom vu šta - li - cu i - ti, Ne - vre —

Hoj - hoj, — hoj - hoj, — hoj - hoj, —
 Haj - haj, — haj - haj, — haj - haj, —
 Znam, znam, — znam, znam, — znam, znam, —
 Aj, aj, — aj, aj, — aj, aj, —

usporiti

gde si Jo - žef moj, hoj - hoj, — gde si Jo - žef moj?
 mi pre - no - či - li, **ff** gde bi — mi pre - no - či - li?
 mi pre - no - či - li, gde bi — mi pre - no - či - li?
 me pod - no - si - ti, ne - vre - me pod - no - si - ti.

Radi laglje izvedbe dat ćemo ovdje nekoliko primjedaba i uputa za svaku pojedinu pjesmu, koju u ovom broju objelodanujemo.

1. »Poslušajte svi sada...«. Obradena je za troglasni zbor, gdje prvi i drugi glas pjevaju soprani i alti, dječaci i djevojke zajedno, a treći glas pjevaju muški glasovi. Pjesma se ima pjevati zanosno i ne odviše brzo. Tekst je na nekoliko mjesta promijenjen (neznatno), tako da se može pjevati u svim našim crkvama i štokavskog jezičnog područja.

2. »Hoj, hoj, gde si Jožef moj...« pastoralna je pjesma, ali radi svojega teksta ne će biti zgodno, da se pjeva u crkvi, pa se preporučuje, da se pjeva u domovima i na javnim koncertima izvan crkve u božićno vrijeme, i to u originalnom tekstu narodnom, koji nije mijenjan, pa tako pjesmi ostaje netaknuta njena naivnost i svježina narodnog duha. Dinamika je označena uz note.

U Međimurju su božićni blagdani jedna opća narodna svečanost. Taj duh prožimlje tada cijeli narod, a on se odrazuje i u narodnoj pjesmi, koja se osobito mnogo u to vrijeme pjeva, ne samo u crkvi nego i u domovima. Ovu svečanost pojačavaju i stari narodni običaji, koji sada već nisu tako obilni kao ranije u narodu, ali ipak ih ima. Opći naš hrvatski običaj: donošenje slame na badnje veče u kuću i ovdje je općenito poznat. Poslije zalaska sunca, kad se obave svi vanjski poslovi, kućegospodar donese u sobu slamu. On najprije pokuca, a djeca i gazdarica veselo odvrte: slobodno! i tada se otvore vrata, »japa« uđe u sobu i zaželi svojoj obitelji:

»Falen budi Jezuš Kristuš!
Daj Vam Bog konjiče, voliče,
Praščiće, teliće, puriče,
Račiće...

i nabraja još mnogo toga, u čemu želi božji blagoslov svoj obitelji, već prema svojoj sposobnosti i dosjetljivosti, a ovu obilnu želju završava sa refrenom:

»Zlata i srebra,
Dušnoga zveličenja pak najveć!«

Tada se svi pomole Bogu, otpjevaju koju božićnu pjesmu i napali se svijeća, te se pristupa pripremanju stola.

Na stol se metne sijeno, pospe se sa pšenicom, na svaki ugao se stavi polovica repe, zatim se na stol stavi srebrni novac, i preko svega toga se prostre stolnjak, i na tako priređenom stolu se pripremi posna večera. Ovako spremljen stol ostaje kroz sva tri božićna dana, i tek se poslije »Štefanja« stol pospremi, i slama iznese.

O Božićnim danima idu betlehemari od kuće do kuće i pjevaju dječje božićne pjesme, kao i pjesme o Novoj godini i o Sv. Trim Kraljima.

Ostalo je u običaju davanje »božićnice«, rumene jabuke, koju zaljubljena mladež daje izabranicima svoga srca. To se daje kod crkve, a i inače na ulici. Pozdravljaju se na ulici i čestitaju jedan drugome Božić i Novu godinu sa onim stereotipnim: »Daj Vam Bog konjiče...«

Za cijeli su narod božićni blagdani jedna opća svečanost i ta se odrazuje na licima i vladanju mladeži i staraca. Narodne pjesme, koje se tom prigodom pjevaju, najljepši su odraz te svečanosti.

Božićni običaji u Slavoniji

Badnjak

O T O K

Kokošji Badnjak. Na kokošji Badnjak (dan prije Badnjaka) hrane se kokoši devet puta i to u jedeku. Hrana se prospe, ali se kokoši ne vabe, zato da ne idu u drugu stranu nesti.

Badnjak. Na Badnjak ujutro dolazi kućni zet na prozor i viče: »Oćete li primiti položaja?« Ukućani odgovore: »Oćemo! ajde unutra!« Dođe u kuću i pomiriše vatru na banku govoreći: »Kobile vam se ždrebile, krave vam se telile, ovce se janjile, kokoši nesle jajca i legle sel!« U vrijeme čestitanja položaja drži jedna žena u zdili kukuruza i kad svrši čestitar prospe po njemu. Sada sidne uz vatru, da kokoši bolje nesu i legu se.

Rano ujutro ide se tražiti voska seljanu-pčelararu. Kad dođe u kuću, pozdravi ukućane: »Faljen Isus! Čestit vam Adam i Eva!« Domaći odgovore: »Živ i zdrav bio!« Sjedne se, ukućani ga pospu kukuruzom nadajući se da će slijedeće godine biti mnogo hrane. Nakon toga dobije vosak, ide kući i pravi svijeće za božićnu večer.

Mijese tri kruha: Jedan za Badnjak u večer, drugi za prvi dan Božića, a treći za Novu Godinu. Kruh, miješen za Badnjak, okičen je tijestom i razdijeljen na četiri dijela. U poli je ružica, a u prvom dijelu plug i kandija, u drugom klas žita, u trećem mjesec, a u četvrtom zvijezda. Kruh, koji mijese za Božić i Novu Godinu, opašu tijestom i prekriže unakrst. Na poli kruha je ružica, a uokolo su četiri zvijezde.

Prave i lepinje za blage dane. Na lepinji težačkoj ili volarici naprave četiri sise od tijesta, na lepinji konjarici dvije sise, na ovčarici također dvije, a na svinjarici dvanajst. Lepinju pčelaricu izštipaju odozgo tako, da je slična saću. Te lepinje nose ukućani i podijele ih blagu.

Mijese i tri čiste lepinje, koje zovu: lepinje od grla. Na Badnjak mora svako okusiti malo lepinje i napiti se medene rakije, pa ga ne će grlo boliti.

Od dobivenog voska prave tri svijeće. Prvu za Badnjak, drugu za Božić, a treću za Novu Godinu. Na svakoj svijeći prave pojase i to na prvog jedan, drugog dva i na trećoj tri, sve to radi jedinstva u Bogu.

U sumrak ide jedan gologlav čovjek po slamu. Čim je unese u kuću viče: kvo, kvo-kvo (da kokoši dobro sjede na jajima), a djeca mu odgovaraju: pi-pi-pi-pi (da se pilići kupe oko kvočke). Zatim veli: »Čestit vam Bog i Božić i Adam i Eva«, našto mu ukućani odgovore: »Živ i zdrav bio!«

Zatim donesenu slamu istrese po sobi, nakon čega traže tri klasa. Klasje i svijeće omotaju se novom krpom i svežu zajedno. Na stol se također metne slama i prekrije bijelim stolnjakom.

Žene izvlače ispod stolnjaka slamke i koja izvuče najdulju, njezina će kudelja biti najdulja.

Zapale svijeću i dadu je muškom djetetu u ruku. Dijete se okrene kod stola i veli: »Hvaljen Isus!« našto mu ukućani odgovore: »Uvijek Isus! A, što veli dragi Bog, sinko?« Dijete odgovori: »Da se veselimo i da pijemo vino«. To se tri puta ponovi i nakon trećeg izgovora skoči

dječak što više može, našto mu ukućani kažu: »Toliki do godine nara-stao«. Na stolu je čaša sa dvije svijeće među koje se metne i ova treća, koju je dječak držao.

Prvo jelo te večeri je juha od rasola sa svježom ribom ili suhom ribom. Zdjela s juhom postavi se na stol, pokrije se kruhom, nakon čega se kućedomaćin, a za njim i ostali ukućani, prekriže i šapćući mole pet-najst Očenaša i petnajst Zdravih Marija u slavu rođenja Isusova. Zatim uzme badnjaču, raspolovi je i podijeli družini svakom po komad.

Nakon, što pojedu juhu zagrabi domaćin žlicom vina i zalije svijeću. Ukućani znatiželjno gledaju, na koga će dim, jer onaj će prvi umrijeti. Ako dim pođe na mlado, govore stari: »Kud ćeš na mlado siročče, mi smo stariji, red je da mi prije pomremo!« (Ipak svako po malo tjera dim od sebe). U slučaju, da dim ide na starijega, govore mladi: »Tamo, tamo, tebi je i doba!« Stariji na to odgovaraju: »Rad sam i sam, ali ipak ne dō mi Bog! Još volim koju godinu poživjeti, a ne umrijeti!« Nakon toga večeraju: papule od bijela graha i bijela luka, lopčage s bundevinim sjemenom, medene pite, orehnjače, makovnjače i suhих šljiva.

Za vrijeme večere uzme jedna od žena iglu i šije stolnjak, i to unakrst: Prvi i treći, drugi i četvrti kraj. Druga je upita: »A što ti to šiješ?« Prva odgovori: »Vuku zube, ajduku ruke«. To čine za to, da ih hajduci ne pokrađu i vuci ne pokolju stoku.

Poslije večere mora svako malo jesti sira i jabuka.

Sve mrvice po stolu pakupe i spreme, jer s njima i svetim travama kade bolesnike. Kad je i to svršeno, zapovijedi kućedomaćin mladima, da pjevaju. Posjedaju na slamu i otpočnu:

Oj božiću, koledo!

Za polnočku oblače se u svečano ruho. Djevojke su obično u bijelom: Bijele košulje, marame i zapregovi, a na glavi uz kupovno cvijeće imade svaka zeleni listić, olijepljen pozlatom. Nijedna ne nosi te noći zimskog ogrtača.

Božić. Poslije polnočke vrte se kućama i spavaju na slami do zor-nice. Na sam Božić oblače se u novo ruho (drugo). Preko dana se muškarci kartaju, a ženska mladež se igra na orahe.

U vrijeme objeda upale se dvije svijeće i trnu se na isti način, kao na Badnjak.

Na Božić dolazi opet položaj svom starcu i babi i ostaje kod njih cijeli dan. Uveče nakite ga kobasicom, povesmom, i kolačem i prate ga svi njegovoj kući pjevajući:

Ajte, gosti za radosti!

Oj ovčice moja, oj jelo zelena!

Mi pratimo naše goste

do po sela čašicama,

od po sela pismicama.

U zetovoj kući ponude ih s boljim jelom, gdje ostaju do polnoći. Na drugi dan Božića dolazi opet položaj i ostaje cijeli dan, a uveče prate ga kao i dan prije.

Na treći dan Božića iznose slamu iz kuće, među je po voćkama, da bolje rode. Kad se slama iznese iz sobe, kaže se: »Mi sada Božić predajemo ciganima«.

Stara godina. Taj dan se posti do večere, na kojoj jedu meso i mrsna jela. Za vrijeme večere čestita se Nova godina.

Nova godina se čestita ovako: »Čestitam vam Novu Godinu, živi i zdravi ostali i više novih godina dočekali«. Toga dana prije objeda kleknu oko stola i glasno mole.

Sveta tri kralja. 1. Uoči tih svetaca blagoslivlje se voda. 2. Uveče se pojedinačno pomole Bogu. 3. Ujutro još prije zvona određuje kućedomaćin, kud će koji s blagoslovljenom vodom. Najstarija žena posveti bunar i bašću, reduša živad, svinjari, govedari i čobani svaki svoje stado, a jedan ukućanin ide i posveti njive, livade i gumno — kudgod dođe, klekne, pozdravi Gospu i blagoslivlje. 4. U tri sata u jutro idu žene na groblje i posvete grobove rodbine. 5. Ujutro se umivaju najprije u vodi bunarici, a zatim i svetoj vodi.

Gatanja. 1. Na Badnjak poste momci i djevojke da vide, tko je sudeni. 2. Kad se na Badnjak slama unese i prozori zatvore, ne otvaraju se dok je slama u kući. 3. Na Badnjak na večer jede se pečena beskorka, da se ne ošuga čovjek ni žena. 4. Na Badnjak nesmije sočivo na stolnjak, da ne bude u kući stjenica. 5. Prije juhe ne smije se okusiti suhих šljiva, jer će biti puna kuća švaba. 6. Prije juhe ne smije se jesti makovnjača, jer će biti puna kuća mravi. 7. Sanduci i ormari ne otvaraju se za vrijeme Božića, da ne bi vuk klao marvu. 8. Kreveti su svečano uređeni, ali se na njima ne spava, nego na slami. 9. Cijelog Božića stoji na svolu marama i ključ. Mora se paziti, da marama ne padne na pod. To im treba za gatanje. 10. Ključ trebaju za liječenje od fraza. Od Božića do tri kralja: 11. Niko ne smije ići po drva i vodu po mraku. 12. Konji se ne smiju napajati, kvas mijesiti poslije sunčeva zalaza. 13. Presti se ne smije u veče i kroz noć. 14. Ne smije se sukati ni sastavljati pređa za stan. 15. Ne luže prijesnu pređu. 16. Na nijednom vretenu ne smije ostati pređe od Božića do Tri kralja, ako je to napredeno prije Božića; ne smiju motati ni na rašak, zato se sva pređa namota na rašak prije Božića. 17. Koliko vretena napredu danju od Božića do Tri kralja, toliko će imati te godine truba tkanja.

GLAZBENI SADRŽAJ:

1. **Ivo Bjelovučić: NUNAJ, NUNAJ...** Skladba je veoma lagana i prikladna za pjevanje početnika. Riječi su narodne.

2. **Ivo Brkanović: O DOBRI NAŠI PASTIRI.** Skladba je pisana za jednoglasno pjevanje. Jednostavna je i lagana, pa će je moći izvoditi i početnici.

3. **Ivo Brkanović: PORODI NAM DIVICA.** I ova pjesma pisana je jednostavno i lagano, pa će je moći pjevati u školama i obiteljima u vrijeme božićnih blagdana.

4. **Ivo Brkanović: NIJE LJETO DA SE VANI ŠETA.** Ovu vrst pjesama zove naš narod koledom (u Dalmaciji: kolenda). Pjeva ih mladež o božićnim blagdanima pri čestitanju Božića i Nove Godine. Dječaci pjevaju pred kućom kroz cijelo selo, a nakon otpjevanje pjesmice izlazi domaćica i daruje ih raznim voćem i kolačima, rjeđe masom (suhim kobasicama i slaninom). Skladba je teža, ali nije teška i neizvediva. Ako promovimo glazbeni sadržaj vidjet ćemo, da se glazbena građa ponavlja i to na jednostavan ali veoma zanimljiv način. Riječi pjesama pod brojem 2, 3 i 4 su narodne iz Dalmacije. Preporučamo!

5. **Milo Cipra: PORUČILA BOŽICEVA MAJKA.** Pri izvođenju ove skladbe moramo paziti na pojedine znakove. Nije teška, ali prije izvođenja iste moramo paziti na glazbeno gradivo, koje se sastoji od dva dijela.

6. **S. Tarzicija Fosić: PRVA JE VURA TE NOĆI.** Napjev te pjesme je narodni iz Mraclina—Turopolje. Skladateljica je zabilježila napjev po pjevanju svoje učenice Dade Cvetnić i obradila ga za zbornu pjevanje. Skladba je jednostavna i prikladna za izvođenje. U ovaj primjer neka se ugledaju svi oni, koji mogu otpjevati ili zabilježiti koju narodnu pjesmu i neka je pošalju uredništvu Proljeća.

7. **Zlatko Grgošević: Vse tičice lepo poje.** Glazbeno gradivo ove koleda je na početku i koncu jednako, dok je u sredini novo gradivo. Svojim opsegom i ritmom, a napose lijepim riječima zanimljiva je i podesna za školsko i obiteljsko pjevanje.

8. **Josip Hatze: O PASTIRI!** Skladatelj je ovu poznatu pjesmu obradio za muški zbor. Obradba je lagana i podesna za izvođenje sa školskim zborovima.

9. **Josip Hatze: VESELJE TI NAVJEŠĆUJEM.** I ova je pjesma raširena po cijeloj Hrvatskoj, pa je donosimo u ovoj obradbi, jer je lagana i pijevna i time zanimljiva za pjevače.

10. **Mirko Kolarić: PASTIR ZOVE SI DRUGA.** Skladatelj je obradio narodnu pjesmu koju je zabilježio poznati hrvatski sakupljač pjesama Dr. Vinko Žganec. Obradba je jednostavna i lagana za izvođenje.

11. **Mirko Kolarić: VESEL GLAS DIGNIMO.** Jednostavna narodna pjesma koju je skladatelj obradio za troglasno pjevanje.

12. **Ante Kopitović: CIJELO NEBO SJAJEM SIJE.** Riječi su narodne i jako lijepe, a skladba je od spomenutog skladatelja.

13. **S. Lujza Kozinović: U TO VRIME GODIŠTA.** Riječi su iste samo je napjev iz Brčkog.

14. **S. Lujza Kozinović: U TO VRIME GODIŠTA.** Ta božićna pjesma raširena je po cijeloj Hrvatskoj. Gotovo iste riječi pjevaju se u pojedinim krajevima na različite napjeve. U ovom broju donosimo napjeve iz Bosne i Dalmacije. Napjeve je zabilježila i obradila za dvoglasno pjevanje skladateljica. Još mnogo, mnogo lijepih narodnih napjeva imade u našim krajevima, ali mnogi pojedinci, pa i stručnjaci ne posvećuju dovoljnu pažnju tom osebnom kulturnom bogatstvu našeg naroda.

15. **Slavko Modrijan: O, MARIJA, MARIJA.** Na narodne riječi skladana je ova skladba, koja svojim sadržajem ne postavlja gotovo nikakve poteškoće na izvodiocu. U srednjem dijelu podijeli se drugi glas (alt) u dva dijela.

16. **Slavko Modrijan: IDEM SPAT, BOGA ZVAT.** Riječi su također narodne iz Velike Gore. Skladba je pisana za troglasni dječji zbor jednostavno i lako, pa će dobro doći za pjevanje na priredbama hrvatske mladeži. Pri pjevanju druge strofe u srednjem dijelu gdje je dvostruki tekst ponovimo onaj dio skladbe.

17. **Krsto Odak: DOBRA VEČER OVOM STANU.** Riječi su narodne iz Dalmacije (Koleda). Skladba je dosta teška osobito glasovirski dio, pa će je moći izvoditi samo napredniji zborovi.

18. **Krsto Odak: U SE VRIME GODIŠTA.** Napjev je ustaljen u Dalmaciji, ali svojom glazbenom gradom nije naš. Skladatelj je ovu veoma obljublenu pjesmu lijepo, upravo uzorno obradio.

19. **Branko Sakač: DOBER VAM VEČER GOSPODAR!** Riječi su narodne iz Podravine, a svojim sadržajem spada u kolede. Veoma je jednostavna i podesna za pjevanje. Prvi i zadnji dio su jednaki, čok je srednji novo gradivo. Preporučamo!

20. **Stanko Šimunić: DOĐE BOŽIĆ, OJ KOLEDO!** Napjev i riječi su narodne. Svojim sadržajem spada u vrstu kolca o kojima smo pisali u točki četvrtoj. Skladatelj je obradio za jednoglasno pjevanje i glasovir, pa će svojom jednostavnošću dobro doći školskim i dječjim zborovima.

21. **Miroslav Šlik: USPAVANKA MALOM ISUSU.** Skladatelj je ovu hrvatsku božićnu pjesmu iz Lupoglava obradio za gusle i glasovir. Obradba je jednostavna i pregledna, pa nemamo napose ništa primjetiti. Dobro će doći pojedincima, a naročito u obitelji pri božićnom veselju.

22. **Miroslav Šlik: RODIO SE BOG.** Taj napjev je iz zbirke Gjure Veljkovića od godine 1807. Ovaj napjev kao i napjeve pod brojem 21 i 23 uredio je Franjo Dugan st. Obradba je veoma lijepa i poučna za mladež.

23. **Miroslav Šlik: O PASTIRI VJERNI ČUVARI.** Stara je božićna pjesma, a sastoji se iz dva dijela i to u dorskom načinu radi čega imade slučajnu snizilicu es koja se ne označuje na početku skladbe. Lijepa je i lagana skladba, pa je osobito preporučamo.

24. **Miroslav Šlik: ETE, O LJUDI SIM!** Narodna je božićna pjesma iz Predin Dola blizu Jastrebarskog. Pjesmu je slobodno obradio skladatelj za troglasni zbor, a može je pjevati i dvoglasni, jer je potpuno dosta za pjevanje u srednjem i posljednjem dijelu nekoliko dobrih pjevača.

25. **Miroslav Šlik: NEŠTENTAJTE PASTIRI!** I ova pjesma je iz Predin Dola blizu Jastrebarskog. Obradena je za dvoglasni zbor. Preporučamo!

26. **Rudolf Tačlik: NA NEBU JE ZVIJEZDA IZAŠLA.** Ovu pjesmu obradio je skladatelj za glasovir. Riječi su potpisane sa svrhom, da mladeži omogući pjevanje. Posebno mora svirač paziti na lijevu ruku kojom izvodi sve vezano i ne prejako.

27. **Rudolf Tačlik: RADUJMO SE I PIVAJMO.** Obradba ove pjesme za glasovir je veoma laka, pa će je moći svirati i početnici.

28. **Rudolf Tačlik: NARODI NAM SE.** Ta pjesma je veoma raširena i obljubljena u hrvatskom narodu. Skladatelj ju je obradiog za izvođenje na glasoviru i namijenio početnicima.

29. **Dr. Vinko Žganec: POSLUŠAJTE SVI SADA.** Međimurska je narodna pjesma koju je zabilježio i obradio za mješoviti zbor poznati hrvatski sakupljač narodnih napjeva Dr. V. Žganec. Troglasne mješovite zbrove donosimo zato, jer želimo, da se u redovima hrvatske mladeži pjeva dobro i korisno po izvodioce i slušatelje. Pjesma je veoma lagana i lijepa.

30. **Dr. Vinko Žganec: RADUJMO SE I PIVAJMO.** Tu pjesmu zabilježio je skladatelj u hrvatskoj Bačkoj, u kraju u kojem je ona živjela stoljećima u srcima bačkih Hrvata, naše braće koja su do dana današnjeg podnašala sve tegobe čovjeka-Hrvata. Obradena je za troglasni mješoviti zbor.

31. **Dr. Vinko Žganec: HOJ, HOJ, GDE SI JOŽEF MOJ?** Lijepa je božićna pjesma iz ravnog Međimurja. U svakom broju donosimo po nekoliko odabranih napjeva iz tog kraja koji su nepobitni dokaz, da je kulturni život Međimurca sastavni dio opće kulture hrvatskog naroda.

GLAZBENE ZABAVE ZA MLADEŽ

(Uređuje Zlatko Grgošević)

Hrvatski je narod glazbeno nadaren. Mnoge su znamenite pjevačice, pjevači i glazbenici rođeni u Hrvatskoj poznati u širokom umjetničkom svijetu. Hrvatsko glazbeno stvaranje prodire preko granica naše domovine, pa i strane novine i časopisi bilježe uz imena hrvatskih glazbenih umjetnika oduševljene pohvale.

U Nezavisnoj Državi Hrvatskoj dužni smo svi nastojati da razvijamo nadarenost naše mladeži. Umjetnost predstavlja visoki stupanj uljudbe, pa smo dužni priskočiti u pomoć svakome, tko želi upoznati zakone na kojima se osniva umjetničko stvaranje i, tko želi pregledati razna područja umjetničkog stvaranja i djelovanja.

Svaki od vas, naši čitatelji, naći će u »Proljeću« nekoliko stranica, na kojima će biti upute za glazbeno djelovanje mladeži, za upoznavanje glazbe i glazbenika, na zabavni i mladeži prikladan način.

Uredništvo vam obećaje, da će odgovarati na svako vaše pitanje, koje se odnosi na glazbu i glazbenike, a osim toga će na ovome mjestu i samo postavljati pitanja na vas, da spretnim odgovorima proširite svoje znanje o glazbi i da sami uđete postepeno u svijet zvukova, koji uljepšava duše i srca. Budite svi naši suradnici, pa radite s nama, jer je možda mnogi među vama pun smisla za umjetničke ljepote, a nema zgrade da sam razvije svoje sposobnosti.

Naš je cilj stvoriti oduševljene prijatelje glazbe, a hrvatska je mladež prva pozvana da to postane!

ZA MJESEC PROSINAC

1. Malo glazbene teorije

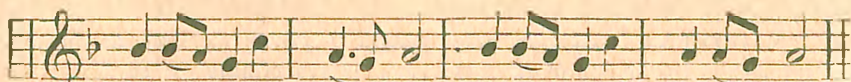
Kad na Badnjak i u dane Božića svi budete pjevali starinsku hrvatsku božićnu pjesmu »Narodi nam se kralj nebeski«, pokušajte po sluhu i svojem znanju napisati napjev (melodiju) te pjesme — notama. Ne služite se glasovirom, ni bilo kojim glazbalom (instrumentom), a ponajmanje time, da napjev prepisete. Napišite sami, kako mislite da je dobro.

2. Kakvo vam je glazbeno pamćenje?

Pokušajte sami dozvati u pamet sve božićne pjesme, koje znate pjevati. Uzmite komadić papira, pa napišite početne riječi tih pjesama i onda zbrojite, koliko ih ukupno pamтите.

3. Što razabirete iz nota?

Napišite nam, iz koje je hrvatske božićne pjesme ovaj odlomak i kakve se riječi pjevaju na ovu glazbu:

4. Koje instrumente (glazbala) poznate?

Da lakše odgovorite na ovo pitanje, mi ćemo vam pomoći tako da vam označimo početno slovo instrumenta.

- 1) F _____ 2) V _____ 3) O _____ 4) G _____
5) H _____ 6) T _____ 7) K _____ 8) B _____

5. Što znadete o glazbenicima (skladateljima)?

Mi ne sumnjamo u to, da je mnogi naš čitatelj polazio koncertne i kazališne glazbene izvedbe. Svako djelo, koje je čuo na tim izvedbama, stvorio je neki majstor, pa je vrijedno, da upamtimo imena onih velikana, koji su poklonili svijetu velika i neprolazna glazbena djela.

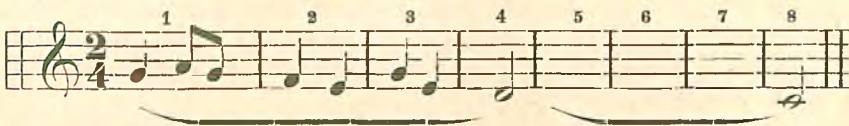
Pokušajte odgovoriti:

- Tko je stvorio operu »Figarov pir«?
- Tko je skladao oratorij »Mesija«?
- Tko je bio najveći majstor glazbenog oblika nazvanog »fuga«?
- Navedite imena trojice skladatelja, koji su pisali »sonate«.
- Koji je književnik napisao riječi (libretto) za operu »Porin«, koju je uglazbio Vatroslav Lisinski?
- Spomenite naziv neke skladbe Chopina, koju ste čuli.
- Tko je napisao operu u kojoj se zove glavna pjevačica Gilda? Koja je to opera?

h) Čija je glazbena drama »Suton bogova«?

6. Pokušajmo sami stvoriti lijepu melodiju!

Ovdje vam dajemo početak jedne melodije, koja mora obuhvatiti u svemu 8 taktova. Dajte nastavite, tako da melodija bude lijepa i jasna.

7. Još malo glazbene teorije:

- Čim se razlikuje dur skala od mol skale?
- Što je suzvuk ili akord?
- Poredajte ove note tako, da prva bude najduža, a iza nje postepeno sve kraće:

- Na koji način nastaje zvuk?
- Što znači izraz **allegro**?
- Je li napjev hrvatske himne »Lijepa naša« u duru ili molu?
- Pokušajte i popunite raznim trajanjima po dva takta (mjere) u ovim vrstama mjere:

$\frac{2}{4}$; $\frac{9}{8}$; $\frac{3}{4}$; $\frac{2}{2}$ i $\frac{4}{4}$

8. Najteže pitanje!

Kakva je razlika između vojničke glazbe i simfonijskog ili opernog orkestra?

NAPOMENA. Tko želi, neka pošalje odgovor na naše uredništvo. U slijedećem broju odgovorit ćemo sami na sva pitanja, pa će svatko vidjeti, koliko je njegovo glazbeno znanje.

Muzička akademija

525212082

ZAJEDNIČKI
STVARAJMO
HRVATSKU

DJEČJU

GLAZBU,

JER JEDINO
NA TAJ NAČIN
DOĆI ĆEMO I
MI HRVATI DO
DJEČJE GLAZBE

NACIONALNE
ODGOJNE I
UMJETNIČKE
VRIJEDNOSTI

UREDNIŠTVO »PROLJEĆA«:

ZAGREB, SOLOVLJEVA 18

BRZOGLAS 80-02 — ČEK. RAČUN 31.611